

ANADOLU'DA KURULAN İLK TÜRK DEVLET ve BEYLİKLERİ

* Kendilerine yurt arayan Oğuzlar için siyasi ve sosyal yönden karışıklıklar içinde bulunan Anadolu'ya yerleşmek için şartlar oldukça elverişliydi. Bu elverişli şartları değerlendiren Türkler, Malazgirt Savaşı'nın kazanılmasından sonra Anadolu'nun eşitli bölgelerinin fethini gerçekleştirerek farklı bölgelerde devletler kurmaya başladılar.

* Türk tarihinde bundan sonra başlayan döneme “**Türkiye Tarihi**” denilir.

- * Türkiye Tarihi :▶ “**İlk Beylikler**” dönemi,
▶ “**Anadolu Selçuklu Devleti**” dönemi,
▶ “**Anadolu Beylikleri**” dönemi,
▶ “**Osmanlı Devleti**” dönemi,
▶ “**Türkiye Cumhuriyeti**” dönemi olarak günümüze kadar devam etmektedir.

SALTUKLULAR :

* Ebul Kasım Saltuk tarafından Erzurum ve çevresinde kurulmuştur. (1072)
❖ Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu'daki ilk Türk devletidir.
❖ Danişmentlilerle birlikte Haçlılara karşı başarıyla mücadele etmiş, Gürcülerle savaşmış, II.Saltuk zamanında Türkiye Selçukluları ile iyi ilişkiler kurmuştur.
❖ Türkiye Selçuklu Sultanı Rükneddin Süleyman Şah tarafından son verilmiştir. (1202)
❖ Buldukları bölgede ticaret ve hayvancılık gelişmiştir. Kale Camii , Tepsi Minare , Ulu Cami , Üç Kümbetler , Mama Hatun Türbesi günümüze ulaşan önemli Saltuklu eserleridir.

DANIŞMENTLİLER :

☀ Danişment Ahmet Gazi tarafından Sivas ve çevresinde kuruldu. (1080)
☀ Anadolu'daki ilk Türk beyliklerinin en güçlüsü olup Haçlılarla en çok mücadele edenidir.
☀ Türkiye Selçukluları ile birlikte Haçlılara karşı mücadele etmişler, Fırat'tan Sakarya'ya kadar Orta ve Kuzey Anadolu'yu egemenliğine almışlar, Bizans ve Ermeni kuvvetleriyle savaşmışlardır.
☀ Türkiye Selçuklu Sultanı II.Kılıçarslan tarafından son verilmiştir. (1178)
☀ Kendi adlarına para basmışlar , Tokat ve Niksar'da dönemin önemli eğitim kurumları olan “ Yağbasan Medreseleri ” ni kurmuşlardır. Kayseri Ulu Cami dönemin önemli mimari eseridir. Bu dönemin mücadelelerini anlatan dönemin önemli destanı “ Danişmentname ” dir.

MENGÜCEKLİLER :

✚ Mengücek Gazi tarafından Erzincan ve çevresinde kurulmuştur. (1080)
✚ Mengücek Gazi, Gürcülere ve Rumlara karşı yapılan savaşlarda başarılı olmuş Oğlu İshak, Artuklu ve Danişmentlilere yenilerek Danişmentlilerin himayesine girmiş İshak'ın ölümünden sonra Erzincan ve Divriği olmak üzere iki kola ayrılmışlardır.
✚ Her iki kola Moğol istilasından önce Türkiye Selçuklu Sultanı I.Alaaddin Keykubat son vermiştir. (1228)
✚ Mengücekliler zamanında Erzincan , Kemah ve Divriği tarım, ticaret ve sanayi açısından gelişmiş, bilimin gelişmesine de önem verildiğinden bu şehirler birer kültür merkezi haline gelmiştir.
✚ Divriği'de Darüşşifa ile birlikte külliye olarak yaptırılan “Ulu Cami” dönemin en önemli eseridir.

ARTUKLULAR .

😊 Artuk Bey 'in oğulları (Sökmen ve İlgazi) tarafından kurulmuştur. (1098) Hasankeyf , Mardin ve Harput yöresinde üç kol halinde yaşamışlardır. (1102)
😊 Bizanslılarla, Gürcülerle ve Haçlılarla mücadele etmiş Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında rol oynamışlardır.
😊 Artuklular zamanında tarım , ticaret ve sanayi gelişmiş Bilim alanında “ Cezeri ” gibi bilginler önemli çalışmalar gerçekleştirmişlerdir.
😊 Batman'da “Malabadi Köprüsü” , Mardin'de “Hatuniye Medresesi” , Koçhisar'da “Ulu Cami” , “Muzafferiyeye , Semanin , Şehidiye ve Hüsamiye Medreseleri” bu döneme ait önemli eserlerdir.

ÇAKA BEYLİĞİ :

🎵 Oğuzların Çavuldur koluna bağlı olan Çaka Bey tarafından İzmir ve çevresinde kurulmuştur. (1080)
🎵 Bizans'ın elinde esir kaldığı sürede denizciliği öğrenen Çaka Bey , ilk Türk donanmasını kuran ilk Türk denizcisi kabul edilmektedir.
🎵 Kurduğu donanma ile Bizans'a ve Haçlılara karşı büyük başarılar kazanmış, Urla, Foça ve Midilli'yi almış, Rodos sakız ve İstanköy adalarını işgal etmiş, İstanbul'u ele geçirmek için Türkiye Selçukluları ve Peçeneklerle ittifak yapmıştır.
🎵 Çaka Bey'in İstanbul'u ele geçirmek için Türkiye Selçukluları ve Peçeneklerle ittifak yaptığını haber alan Bizans, Türkiye Selçuklu Sultanı I.Kılıçarslan'ı kışkırtması sonucu öldürülerek beyliği sona ermiştir. (1094)

ANADOLU' DA KURULAN DİĞER TÜRK BEYLİKLERİ		
ADI	KURUCUSU	KURULDUĞU YER
SÖKMENLİLER	Sökmen Bey	Ahlat ve Van Gölü Çevresi
İNALOĞULLARI	Sadr Bey	Diyarbakır ve çevresi
ÇUBUKOĞULLARI	Çubuk Bey	Harput ve çevresi
DİLMAÇOĞULLARI	Mehmet Bey	Bitlis ve çevresi
İNANÇOĞULLARI	Mehmet Bey	Denizli ve çevresi
TANRIVERMİŞOĞULLARI	Tanrıvermiş Bey	Efes ve çevresi

Anadolu'da Kurulan İlk Türk Beyliklerinin Ortak Özellikleri :

- ☺ Kuruldukları bölgeleri Türkleştirerek Anadolu'nun Türk yurdu haline gelmesini sağladılar.
- ☺ Bizans, Gürcü, Ermeni ve Rumlarla mücadele ederek Türk ve İslam dünyasını Haçlı saldırılarına karşı korudular.
- ☺ Anadolu'da İslam dininin yerleşmesi , yayılmasını ve Türk-İslam medeniyetinin gelişmesini sağladılar.
- ☺ Türk-İslam mimarisine ait çok sayıda eserlerle Anadolu'nun bayındır hale gelmesini sağladılar.